

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΚΟΠΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Σκόπια, 5 Αυγούστου 2020

**ΘΕΜΑ: Νέα δημοσιονομική στρατηγική της Βόρειας Μακεδονίας για το 2021-2023 /
Αύξηση του δημοσίου και κυβερνητικού χρέους της Βόρειας Μακεδονίας, το β' τρίμ. 2020**

Στις 28 Ιουλίου τ.ε., η Κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας ενέκρινε τη νέα δημοσιονομική στρατηγική για την περίοδο 2021-2023. Ως αποτέλεσμα της πανδημίας Covid-19, η **οικονομική δραστηριότητα** αναμένεται να **μειωθεί κατά 3,4% το 2020**, σύμφωνα με το βασικό σενάριο. Η οικονομική ανάκαμψη, η οποία αναμένεται να ξεκινήσει το τελευταίο τρίμηνο του 2020, θα συνεχιστεί με επιταχυνόμενο ρυθμό κατά τη διάρκεια του 2021, με προβλεπόμενη οικονομική ανάπτυξη 4,8%. **Τα επόμενα δύο χρόνια, αναμένεται πιο σταθερή ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας, η οποία προβλέπεται να είναι 4,2%.**

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε το εδώ Υπουργείο Οικονομικών, έχοντας υπόψη την απρόβλεπτη εξέλιξη της πανδημίας παγκοσμίως, καθώς και τις επιπτώσεις στον προϋπολογισμό και την οικονομία στο σύνολό της, η δημοσιονομική πολιτική κατά την περίοδο 2021-2023 χαρακτηρίζεται από την επιστροφή στην καθιερωμένη δέσμευση για περαιτέρω ενίσχυση της δημόσιας δημοσιονομικής διαχείρισης και της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, η οποία θα πρέπει να συμβάλει στη διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας και της δημοσιονομικής εξυγίανσης με χαμηλό δημοσιονομικό έλλειμμα. Σε συνδυασμό με την αναμενόμενη είσπραξη εσόδων, η νέα στρατηγική αναμένεται να υποστηρίξει τη σταδιακή δημοσιονομική εξυγίανση. Το **συνολικό δημοσιονομικό έλλειμμα** αναμένεται να μειωθεί από 6,8% του ΑΕΠ το 2020, ακλουθώντας πτωτική πορεία, ήτοι 3,2% το 2021, 2,2% το 2022 και 2% το 2023. Το έλλειμμα του πρωτογενούς προϋπολογισμού αναμένεται να μειωθεί, επίσης, από 5,6% του ΑΕΠ το 2020, σε 1,9% το 2022, και επιπλέον στο 0,9% και 0,6% το 2022 και το 2023, αντίστοιχα.

Οι **ακαθάριστες ανάγκες χρηματοδότησης** της Κεντρικής Κυβέρνησης για το 2021-2023 ανέρχονται σε **2,57 δισ. ευρώ**, εκ των οποίων τα 907 εκατ. ευρώ για το έλλειμμα του προϋπολογισμού και τα 1,66 δισ. ευρώ για την αποπληρωμή του χρέους. Οι χρηματοδοτικές ανάγκες θα καλυφθούν από έναν συνδυασμό εγχώριου δανεισμού, έκδοσης ευρωομολόγου (Eurobond) στη διεθνή κεφαλαιαγορά, ευνοϊκών δανείων από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και πιστωτικών ορίων χρηματοδότησης έργων. Μεταξύ 2021 και 2023, ο **ακαθάριστος εξωτερικός και εγχώριος δανεισμός** εκτιμάται σε **1,48 δισ. ευρώ και 841 εκατ. ευρώ αντίστοιχα** (χωρίς την ανατροπή των δημόσιων λογαριασμών/T-bills), καθώς και 249 εκατ. ευρώ από καταθέσεις. Ο **καθαρός εγχώριος δανεισμός** εκτιμάται σε 511 εκατ. ευρώ, ενώ ο **καθαρός εξωτερικός δανεισμός** προβλέπεται σε 147 εκατ. ευρώ.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020, τα **έσοδα του προϋπολογισμού μειώθηκαν κατά 9% ετησίως**, το οποίο ήταν αναμενόμενο, ως αποτέλεσμα της πανδημίας COVID-19 και των προληπτικών μέτρων που έλαβε η Κυβέρνηση, γεγονός που επιβράδυνε την οικονομική δραστηριότητα. Τα **φορολογικά έσοδα** κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου 2020 μειώθηκαν κατά 13,3% ετησίως, ενώ οι **κοινωνικές εισφορές** αυξήθηκαν κατά 8% ετησίως. Ο ΦΠΑ, οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (PIT), άλλοι φόροι και ο φόρος επί των κερδών κατέγραψαν χαμηλότερες επιδόσεις, ενώ οι εισαγωγικοί δασμοί ήταν θετικοί. Η είσπραξη εσόδων τον Ιούνιο τ.ε. ήταν σημαντικά καλύτερη από τις προβλέψεις, δείχνοντας έτσι νωρίτερα από το αναμενόμενο άνοιγμα της οικονομίας. Η είσπραξη εσόδων τον Ιούνιο τ.ε. ήταν χαμηλότερη κατά 9,6% σε σύγκριση με πέρυσι, σημειώνοντας βελτίωση σε σχέση με τους προηγούμενους δύο μήνες (μείωση 20% και 24%).

Ως αποτέλεσμα των κυβερνητικών μέτρων για την υποστήριξη της πληρωμής μισθών, τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων παρουσίασαν θετικές τάσεις, σημειώνοντας αύξηση 1,7% τον Ιούνιο τ.ε., ενώ οι συνεισφορές αυξήθηκαν επίσης κατά 12,3%. Αρχικά, ο ΦΠΑ σημείωσε ανοδική τάση, ενώ τον Απρίλιο και τον Μάιο τ.ε., ο ΦΠΑ μειώθηκε κατά 43,5% και 33%, αντίστοιχα, μειώνοντας την πτωτική τάση στο -7,5% τον Ιούνιο τ.ε. Ο μετριασμός της μείωσης των εσόδων από τον ΦΠΑ, μεταξύ άλλων, οφείλεται στα μέτρα εφαρμογής που αποσκοπούν στην τόνωση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Το πρώτο εξάμηνο του 2020, οι δαπάνες του προϋπολογισμού αυξήθηκαν κατά 9,9% ετησίως, αντανακλώντας κυρίως τις υψηλότερες τρέχουσες δαπάνες κατά 11,3% ετησίως, ενώ οι κεφαλαιουχικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 16,1% ετησίως. Κατά την ίδια περίοδο, το **δημοσιονομικό έλλειμμα** ανήλθε στο 3,8% των προβλεπόμενων από το εδώ Υπουργείο Οικονομικών ΑΕΠ για το 2020.

Σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις της Υπουργού Οικονομικών της Βόρειας Μακεδονίας, κας Nina Angelovska, ήδη τον Ιούλιο 2020 σημειώθηκε αύξηση των εσόδων του προϋπολογισμού για πρώτη φορά από την αρχή της κρίσης, γεγονός που δείχνει ότι η οικονομική ανάκαμψη κινείται με καλό ρυθμό. Μετά τη μείωση των συνολικών εσόδων τον Ιούνιο κατά 9,6% σε σύγκριση με πέρυσι, τον Ιούλιο 2020 η συνολική είσπραξη εσόδων ανήλθε σε 17,9 δισ. δηνάρια, σημειώνοντας αύξηση 1,4% σε σύγκριση με τον Ιούλιο του προηγούμενου έτους, καθώς τα περιοριστικά μέτρα άρχισαν να χαλαρώνουν και η οικονομική δραστηριότητα να αναβιώνει. Τον Ιούλιο τ.ε. τα φορολογικά έσοδα ανήλθαν στα 10,2 δισ. ή 1,7% λιγότερο από πέρυσι, ενώ για πρώτη φορά από την έναρξη της πανδημίας του COVID-19 τα έσοδα του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) αυξήθηκαν κατά 1,2% σε σύγκριση με πέρυσι. Από τον Ιούλιο τ.ε., οι δαπάνες σημείωσαν αύξηση 11,6% σε ετήσια βάση, ενώ το δημοσιονομικό έλλειμμα ανήλθε στο 4,76% του ΑΕΠ και είναι σύμφωνο με τις προβλέψεις δημοσιονομικής επανεξισορρόπησης. Περαιτέρω, έχει καταγραφεί αύξηση των εισαγωγικών δασμών κατά 18,3%, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων έχει αυξηθεί στο 0,4%, ενώ η είσπραξη του ειδικού φόρου κατανάλωσης και του φόρου επί των κερδών έχει μειωθεί. Οι συνεισφορές αυξήθηκαν κατά 11,9% σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα πέρυσι, συνεχίζοντας τη θετική τάση από τον Ιούνιο τ.ε., ενώ τα έσοδα από κοινωνικές εισφορές αυξήθηκαν κατά 8,6% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο πέρυσι.

Τον Μάιο του 2020, ο **μέσος καθαρός μισθός** αυξήθηκε κατά 4,4% ετησίως σε ονομαστικούς όρους, παρά τις δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας στην εγχώρια οικονομία, φτάνοντας στα 26.390 δηνάρια (ήτοι **428 ευρώ**), ενώ ο **μέσος μικτός μισθός** ήταν 39.398 δηνάρια (ήτοι **639 ευρώ**).

Τον Ιούνιο του 2020, η **βιομηχανική παραγωγή** μειώθηκε κατά 15,1% ετησίως. Το πρώτο εξάμηνο του 2020, η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε κατά 14,6% ετησίως, με τη μεταποίηση να σημειώνει μείωση 16,1% ετησίως, σε μεγάλο βαθμό λόγω των δυσμενών εξελίξεων στην κατασκευή μηχανημάτων, μηχανοκίνητων οχημάτων και ηλεκτρικού εξοπλισμού, δηλαδή δραστηριότητες που σχετίζονται με τη βιομηχανική ικανότητα στις ελεύθερες οικονομικές ζώνες, οι οποίες εντάσσονται σε μεγάλο βαθμό στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας.

Το δεύτερο τρίμηνο του 2020, το **χρέος της γενικής κυβέρνησης** ανήλθε στο 50,7% του ΑΕΠ - προβλεπόμενο ΑΕΠ για το 2020 (41,8% του ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο του 2020). Το **δημόσιο χρέος** ανήλθε στο 59,5% του ΑΕΠ - προβλεπόμενο ΑΕΠ για το 2020 (50,7% του ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο του 2020). Η αύξηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης και του δημόσιου χρέους το δεύτερο τρίμηνο του 2020 οφειλόταν κυρίως στο εκδοθέν ευρωομόλογο (Eurobond) στη διεθνή κεφαλαιαγορά, καθώς και στο δάνειο του ΔΝΤ, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την παροχή ρευστότητας κατά την κρίση COVID-19, σε κεφάλαια για την εφαρμογή των μέτρων κατά της κρίσης, καθώς και για τη χρηματοδότηση του αυξημένου δημοσιονομικού ελλείμματος που οφείλεται στη μείωση των εσόδων που προκλήθηκε από την κρίση. Ειδικότερα, το δημόσιο χρέος αυξήθηκε κατά 8,8 και το κυβερνητικό χρέος κατά 8,9 ποσοστιαίες μονάδες, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Το Υπουργείο Οικονομικών ανέφερε ότι τα χρέη του δημοσίου και τα κυβερνητικά χρέη αυξήθηκαν λόγω των δανείων που ελήφθησαν από τους ξένους πιστωτές, ύψους 928,7 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 909,4 εκατ. ευρώ είναι δάνεια για τη Γενική Κυβέρνηση – 700 εκατ. ευρώ μέσω του εκδοθέντος ευρωομολόγου και 176,5 εκατ. ευρώ από το ΔΝΤ. Το ποσό των 19,3 εκατ. ευρώ αφορά σε δάνεια που λαμβάνονται από δημόσιες επιχειρήσεις και 127,7 εκατ. ευρώ είναι χρήματα που δανείζονται μέσω της έκδοσης κρατικών τίτλων.

Το δημόσιο χρέος αναμένεται να είναι 59,6% και το κυβερνητικό χρέος 49,6% του ΑΕΠ στο τέλος του 2020. Σημαντικός μέρος των δανείων για το υπόλοιπο του 2020 θα κατευθυνθεί στην πρώτη δόση του δανείου μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ύψους 80 εκατ. ευρώ και την

αποπληρωμή του ευρωομόλογου που εκδόθηκε το 2015 για 178.330.000 ευρώ, η οποία λήγει την 1η Δεκεμβρίου 2020, το κεφάλαιο του δανείου από την Deutsche Bank ύψους 13,5 εκατ. ευρώ που λήγει στις 10 Δεκεμβρίου τ.ε. και το βραχυπρόθεσμο δάνειο από εγχώριες εμπορικές τράπεζες ύψους 132,5 εκατ. ευρώ το οποίο επίσης ωριμάζει τον Δεκέμβριο τ.ε..

Σύμφωνα με τις πρόσφατες δηλώσεις της Υπουργού, στόχος του Υπουργείου Οικονομικών είναι να εξασφαλίσει τη συνεχή εκτέλεση του προϋπολογισμού, χωρίς καμία καθυστέρηση, εντός των νομίμως καθορισμένων προθεσμιών, δηλαδή την καταβολή των μισθών στους εργαζόμενους, την έγκαιρη καταβολή επιδομάτων στις κοινωνικά ευάλωτες κατηγορίες, την πρόληψη της συσσώρευσης ληξιπρόθεσμων οφειλών, καθώς και την έγκαιρη επιστροφή του ΦΠΑ.

Αυτό περιλαμβάνει επίσης την εφαρμογή των μέτρων για την αντιμετώπιση της κρίσης από την πανδημία COVID-19. Η εγχώρια οικονομία αναμένεται να ανακάμψει σταδιακά το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο και προβλέπεται ότι η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας θα συνεχιστεί με εντατικούς ρυθμούς.